

สมพร หวานเสร็จ. 2545. การพัฒนาหลักสูตรอบรมผู้ปกครอง เพื่อฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.  
[ISBN 974-668-858-8]

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผศ.ดร.อัญชลี สารรัตน์นะ, ศ.ดร.ผดุง อารยะวิญญู,  
ผศ.ดร.ทวีชัย บุญเติม

### บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาหลักสูตรอบรมผู้ปกครอง ในการฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปฐมวัย การวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นในการอบรม และข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร โดย 1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบริบทของการฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กบกพร่องทางสติปัญญา 2) สสำรวจสภาพปัจจุบัน ความต้องการความช่วยเหลือและข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครองเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับปฐมวัยทั่วประเทศ จำนวน 160 คน 3) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการสร้างหลักสูตรอบรม โดยสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 15 คนและผู้ปกครองของเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปฐมวัย 16 คนจากทั่วประเทศ

ระยะที่ 2 พัฒนาหลักสูตร แบ่งเป็น 3 ขั้นตอนย่อย คือ 1) จัดทำโครงร่างหลักสูตรและประเมินโครงร่างของหลักสูตรโดยผู้เชี่ยวชาญสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จำนวน 12 คน ปรับปรุงและแก้ไขร่างหลักสูตรให้สมบูรณ์โดยมีองค์ประกอบของหลักสูตร คือ หลักการ จุดมุ่งหมาย โครงสร้าง แนวทางการใช้หลักสูตรและเกณฑ์การประเมินผลตามหลักสูตร 2) พัฒนาชุดฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วย คู่มือการใช้หลักสูตร สื่อ CD-ROM บันทึกผู้ปกครองและเครื่องมือประเมินผล โดยสร้างและหาประสิทธิภาพของชุดฝึกอบรม และ 3) ทดลองใช้หลักสูตรโดยอบรมผู้ปกครองของเด็กบกพร่องทางสติปัญญาระดับปฐมวัยในเขตการศึกษา 10 จำนวน 10 คนใช้รูปแบบการทดลอง One Group Pretest-Posttest Design เครื่องมือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ (1) แบบประเมินความรู้ความเข้าใจ (2) แบบวัดเจตคติ (3) แบบสัมภาษณ์ และ (4) แบบสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นและนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากขั้นตอนต่าง ๆ มาพิจารณาและปรับปรุงรายละเอียดต่าง ๆ ในองค์ประกอบของหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นสามารถนำไปใช้ได้ตามความพร้อมของผู้เข้ารับการอบรมและวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการอบรม โดยใช้ Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test

ระยะที่ 3 นำหลักสูตรไปใช้ขยายผล โดยอบรมผู้ปกครองเด็กบกพร่องทางสติปัญญาระดับปฐมวัยในเขตการศึกษา 9 จำนวน 10 คน เพื่อหาประสิทธิผลของหลักสูตร ใช้รูปแบบการทดลอง One Group Pretest - Posttest . Design เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ (1) แบบประเมินความรู้ความเข้าใจ (2) แบบวัดเจตคติ (3) แบบสัมภาษณ์ และ (4) แบบสังเกตพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการอบรม โดยใช้ Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test

ผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ได้หลักสูตรอบรมผู้ปกครองในการฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปฐมวัย ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ได้รับการพัฒนาขึ้นตามหลักวิชาการด้านการพัฒนาหลักสูตร มีความเที่ยงตรงและความเชื่อมั่นที่ยอมรับได้ ชุดฝึกอบรมมีประสิทธิภาพ 95.43/94.50 และมีค่าดัชนีประสิทธิผล

T 131241

ข

0.853 สารสำคัญของหลักสูตรบรรจุลงใน CD-ROM ทั้งหลักสูตรและชุดฝึกอบรมใช้ในการฝึกอบรม ผู้ปกครองทำให้มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ความเข้าใจและเจตคติในการฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กบกพร่องทางสติปัญญาระดับปฐมวัยก่อนและหลังการอบรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีคะแนนหลังการอบรมสูงขึ้น รวมทั้งมีทักษะในการจัดกิจกรรมฟื้นฟูสมรรถภาพกล้ามเนื้อใหญ่ กล้ามเนื้อมัดเล็ก ความเข้าใจภาษาและการใช้ภาษา ตลอดจนทักษะทางสังคมและการช่วยเหลือตนเองสูงขึ้นด้วย